

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 6211

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

 7 5 2 6 1 3

Відповідь: РАСКИДАТЬ ИСПУГАТЬ. 9 Р А С К И Д А Т Ь И С П У Г А Т Ь

Відповідь: 1 2 4. 14 1 2 4

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконані завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь на кожне завдання у бланках відповідей №1 і №2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишеть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) У кінці XVIII століття в філософії та мистецтві виник напрям, відомий під назвою «романтизм». (2) Замість культу здорового глузду, розуму романтизм став стверджувати культ людських почуттів. (3) <...> в галузі мистецтва романтизм висунув на перший план жанр пейзажного живопису: картини природи викликають у душі людини переважно позараціональний, емоційний відгук.

1

Укажіть речення, у яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Відомо, що картини природи викликають у людській душі глибокий відгук, тому пейзаж займає особливе місце в живописі.

2) Ідеологія романтизму – напрям в філософії та мистецтві, який виник наприкінці XVIII століття, вимагав від пейзажного живопису посилення його раціонального початку.

3) В кінці XVIII століття в філософії та мистецтві сформувався особливий напрям, який зараз відомий під терміном «романтизм».

4) Романтизм серед жанрів живопису віддавав перевагу пейзажу, оскільки його вплив на глядача має переважно емоційний, позараціональний характер.

5) Романтизм, який стверджував перевагу чуттєвого над раціональним, в галузі мистецтва висунув на перший план пейзажний живопис як жанр, що передбачає саме емоційний відгук глядача.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в третьому (3) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

Невипадково

Якщо

Навіть

Як раз

Лише б

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводяться значення слова **ЖАНР**. Визначте значення, в якому це слово вживається у третьому (3) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Жанр, -у, ч.

1. Вид творів у галузі якого-небудь мистецтва, що характеризується певними сюжетними та стилістичними ознаками.

2. Живопис на побутові теми; картина побутового сюжету.

3. Спосіб що-небудь робити; сукупність прийомів; стиль, манера.

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

дОнька
незручнИй
полЕжати
вИпадок
різкИй

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Хтів пан когось ОШУКАТИ, та й сам ошукався.
Лісник стріляв у днище ОДИНОЧНИМИ пострілами.
Харитон був учнем здібним, відразу ОСВОЇВ урок.
Дівчина відтягувала відповідь на ОСВІДЧЕННЯ в коханні.
Освіта особливо цінувалась серед запорожців, і люди ПИСЬМЕННІ тут завжди були у великій пошані.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Маршрут руху автобуса з тих пір не змінювався.

Відповідь: _____.

7

В одному з наведених імен по батькові допущено помилку. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

Анатолієвич
Феодосійович
Петрович
Сергійович
Олегович

Відповідь: _____.

8

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
<p>А) неправильна побудова речень із дієприслівниковими зворотами</p> <p>Б) неправильне вживання прийменників</p> <p>В) порушення норм керування</p> <p>Г) неправильна координація підмета і присудка</p> <p>Д) неправильна побудова конструкцій з однорідними членами речення</p>	<p>1) Необхідно вжити термінові заходи.</p> <p>2) Улітку відпочило біля 80% учнів.</p> <p>3) Подекуди жовтіє пізня квітка.</p> <p>4) Мистецтво наповнює життя кожної людини.</p> <p>5) Молоде покоління художників прагне і вибирає для себе нові цінності і орієнтири в мистецтві.</p> <p>6) Допомагаючи один одному, у класі нема відстаючих.</p> <p>7) Перед вами картина Василя Бакшеєва «Блакитна весна».</p> <p>8) Пейзаж – це вид чи зображення якоїсь місцевості; жанр живопису, в якому предметом зображення є природа.</p> <p>9) Ви правильно говорила це у своєму виступі.</p>

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) зас..нати, дзв..ніти, др..жати
- 2) тр..мтіти, сп..нити, прокл..нати
- 3) л..ман, кр..мезний, оз..ратися
- 4) чуж..нецький, ож..вати, бад..лина
- 5) с..рпанок, ш..потіти, кош..ня

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ..рівняти, ..цідити, ..сунути
- 2) ..косити, ..носити, ..рівняти
- 3) пр..крашати, пр..жорстокий, пр..спокійно
- 4) пр..подобний, пр..погано, пр..зирливий
- 5) бе..турботний, ро..кривати, ..казати

Відповідь: _____.

11

Укажіть варіанти відповідей, у яких в усіх словах одного рядка пропущений м'який знак. Запишіть номери відповідей.

- 1) карбован..цем, Коцюбин..ський
- 2) сип..те, корис..тю
- 3) порада..те, чотир..ма
- 4) міл..ярд, тираспол..с..кий
- 5) т..мяний, вол..єр

Відповідь: _____.

12

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущений апостроф. Запишіть номери відповідей.

- 1) горохв..яник, зарум..янитися
- 2) дріб..язковий, круп..яний
- 3) медв..яний, від..їжджати
- 4) невід..ємний, розм...якнути
- 5) різдв..яний, пов..язаний

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, в якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Сірко був зовсім (НЕ)ПИСЬМЕННИЙ, але мав великий природний дар полководця.

Правда у вогні (НЕ)ГОРИТЬ, у воді (НЕ)ТОНЕ.

На годину спізнишся, рік (НЕ)ЗДОЖЕНЕШ.

Працюють люди чесно, і як (НЕ)СЛАВИТИ їх за це.

Приїжджайте частіше додому, щоб (НЕ)МУЧИЛА совість потому.

Відповідь: _____.

14

Визначте речення, у якому обидва виділених слова пишуться разом. Розкрийте дужки і випишіть ці два слова.

(У)ДЕНЬ вікно розбивається, а (В)НОЧІ само вставляється.

Звичні «золоті слова» дякую, перепрошую, (НА)ДОБРАНІЧ, добрий ранок, які ми так добре пам'ятаємо у спілкуванні зі сторонніми, (НЕ)ЗАМІННІ для вжитку й у сім'ї.

(НЕ)ВДОВЗІ млиновим колесом викочується (З)ЗА лісів важкий міднолиций місяць.

Вчитися (НІ)КОЛИ (НЕ)ПІЗНО.

Небо сьогодні блакитніло (ПО)ВЕСНЯНОМУ, свіже й високе, вище, ніж (БУДЬ)КОЛИ.

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Музичні інструменти розподіле(1)і на чотири основні групи: стру(2)і, духові, клавішні та ударні. До стру(3)их інструментів віднесе(4)і гітара, віолончель, скрипка, арфа, кяманча, ситар, саранджі, сямісен.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Тільки з-за ваших тинів тільки з-за ваших садків я чув дівочі голоси.

2) Легкий присмерк закрадається в хати і звідти сумовито визирає крізь паморозь на шибках низеньких вікон.

3) Щезають кучугури й замети пагорби й снігові водоспади.

4) Шляхи розвитку людської культури складні й різноманітні.

5) Твори мистецтва розкривають дух народу країни вони є обличчям епохи.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Небо (1) холодне (2) та темне (3) байдуже блимало зірочками.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Я дуже хочу (1) щоб в провулку дощ не йшов (2) а (3) як у Львові кажуть (4) падав...

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

В усіх людей світу існує повір'я (1) що той (2) хто забув звичаї своїх батьків (3) карається людьми (4) і Богом.

Відповідь: _____.

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Ми будем слухать мову щиру (1) що в хвилях принесе ефір (2) що всі народи хочуть миру (3) і що війну здолає мир.

Відповідь: _____.

Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1)Вітальня була залита сонцем, і в ній плавали срібні порошини. 2)Жовті виграви грали на зеленій підлозі, і від надміру світла все повітря в кімнаті стало прозоре й трепетне. 3)Дівчина підійшла до фортепіано й обережно підняла кришку. 4)Дівчина грала, заплющивши очі, і, здається, бачила засипану круглими пухнастими голівками кульбаб галявину. 5)Від річки здіймався теплий ранковий туманець, верби закутались у найпрозорішу тканину. 6)Побачила вона, як через галявину пробігло веселе біле собача.

(За В. Шевчуком)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

(1)Ми відпочивали на цьому острові третій день. (2)Чекаючи товариша, який подався в село закупити продуктів, я оглядав усе довкола. (3)Згодом побачив, як від берега рушив човен. (4)У ньому сиділо троє засмаглих парубійків.

(5)Скупавшись і перевіривши снасті, я пішов через острівцець на протилежний берег. (6)Раптом почув дивний звук. (7)Повернувшись, побачив у розкуйовдженому гіллі куца собаку. (8)Він лежав і здавався повністю безпорадним: лапи безвільно відкинуті вбік, морда – на зів'ялому листі. (9)Собака не поворухнувся, тільки повільно повів запаленим оком, що виражало біль і тугу. (10)Очевидно, хворий чи поранений.

(11)Як же пес опинився на острові? (12)Невже його привезли хлопці, які нещодавно приставали до острова на човні? (13)Знайшовши неподалік бляшанку, я набрав води і спробував напоїти тварину. (14)Собака намагався ковтнути рятівну вологу.

(15) – Де ти взяв цього пса? – почувся голос товариша.

(16)І в цю мить собака загарчав, ледве підвівся і встав на чотири лапи. (17)Я не міг повірити своїм очам: невже тварина, яка ледь переводила подих, звелась і навіть силкується захистити мене? (18)Я розповів про човен, що причалював до берега, яким, мабуть, і підкинули пса.

(19)Ми оглянули собаку. (20)На боці суцільна рана, шерсть облізла, шкіра подекуди відвисла. (21)Аж за серце взяло, коли ми дивилися на нещасну тварину.

(22)Ми енергійно взялися його лікувати. (23)Спершу промили рану водою, змиваючи налиплий пісок, потім обережно обробили йодом, присипали стрептоцидом і перев'язали моєю сорочкою.

(24)Довірившись нам, собака стояв сумирно, лише іноді сіпався від болю, шулив тремтячі вуха, мружив очі.

(25)Я відчував, як у ці хвилини сповнююсь співчуттям, співпереживанням, – дарма що ми лікували тварину, а не людину. (26)Ми спорудили з листя курінь і сховали собаку від пекучого літнього сонця, пригадали цікаві мисливські пригоди, уявляли, як восени підемо з ним на полювання.

(27)Раптом почулося хрипкувате пострілювання мотора. (28)Зовсім неподалік до берега пристав човен, який я одразу впізнав. (29)Із нього вийшла дівчина.

(30) – Альбатрос! – озвалася вона.

(31)Собака, що досі непорушно сидів коло намету, моторно звівся і з хворобливою грацією пораненої тварини побіг назустріч. (32)Дівчина опустила навколішки і погладила пса поміж вухами.

(33)– Це ваш собака? – запитав я непривітно. – Що з ним сталося?

(34)Дівчина ніяково розповіла, що це собака товариша і що тварина мало не обварилася, коли випадково перевернувся казан з рибальською юшкою... (35)А на наш докір, що не допомогли гончаківі, пояснила, що ніхто не знав, як це зробити.

(36) – То ви привезли його здихати на острів? – різко перервав дівчину мій товариш. – (37)Курс лікування ще не закінчено, до побачення.

(38)Дівчина, гнівно глянувши на нас, круто розвернулася, пішла геть. (39)Собака спробував кинутися навздогін, та товариш міцно тримав його за ремінь, заспокоюючи.

(40)Коли човен віддалився, товариш відпустив ремінь. (41)Собака підбіг до води і тужливо заскімлив, дивлячись на протилежний берег Дніпра, де на узліссі білили намети молодіжного табору.

(42)– Від нього відреклись, а він не здатен досягнути людської жорстокості, відплачує за неї незрадливою любов'ю. (43) – Вірність! – сумно сказав товариш.

(За Є. Гуцалом)

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

1) Скупавшись і перевібивши снасті, один з хлопців пішов через острівцець на протилежний берег і раптом почув дивний звук.

2) Дівчина розповіла, що це собака товариша і що тварина мало не обварилася, коли випадково перевернувся казан з рибальською юшкою.

3) Від собаки відреклись, але вона не здавалась і продовжувала шукати своїх хазяїв.

4) Хлопці лікували собаку, а потім передали її дівчині.

5) Троє хлопців поранили собаку і кинули її вмирати на безлюдному острові.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

1) Речення 1-4 містить розповідь.

2) Речення 20 містить опис.

3) Речення 2 пояснює зміст речення 1.

4) Речення 25-26 містить роздум.

5) Речення 36-38 містить роздум з елементами розповіді.

Відповідь: _____.

24

З 19-21 речення випишіть фразеологізм.

Відповідь: _____.

25

Серед речень 5-9 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою особового займенника. Напишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 22-25. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

26

«Щоб передати усю трагічність ситуації, автор використовує синтаксичні засоби: (А) _____ (речення 11, 12), (Б) _____ (речення 16, 23, 24), троп (В) _____ (дивний звук, речення 6) та лексичний засіб: (Г) _____ (не вірити своїм очам, переводила подих, речення 17)».

Список термінів:

- 1) складні речення
- 2) однорідні члени речення
- 3) питальні речення
- 4) фразеологізм
- 5) антоніми
- 6) синоніми
- 7) епітет
- 8) порівняння
- 9) метафора

А	Б	В	Г

Відповідь:

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина 2

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, поставлених автором тексту.

Прокоментуйте сформульовану проблему. Введіть у коментар два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на Вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (унікайте надмірного цитування). Дайте пояснення до кожного прикладу-ілюстрації. Укажіть смисловий зв'язок між прикладами-ілюстраціями та проаналізуйте його.

Сформулюйте позицію автора (оповідача).

Сформулюйте і обґрунтуйте своє ставлення до позиції автора (оповідача).

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за даним текстом), не оцінюється. Робота оцінюється 0 балів, якщо твір – це переказ вихідного тексту або повністю переписаний вихідний текст без жодних коментарів.

Твір пишеться акуратно, розбірливим почерком.